

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	051 Економіка
назва освітньої програми статус	Економіка та бізнес аналітика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти обов'язкова

Краматорськ
ДДМА
2019

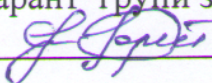
Робоча програма навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальність «051 Економіка», освітньо-професійна програма: Економіка та бізнес аналітика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробники:

_____ О.В. Латишева, канд. екон. наук, ст.викладач

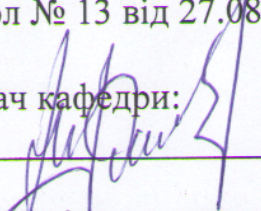
Погоджено з групою забезпечення освітньої програми (лише для обов'язкових дисциплін):

Гарант групи забезпечення:

_____ І.Ю.Єрфорт, канд. екон. наук, доцент

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол № 13 від 27.08.2019 р.

Завідувач кафедри:

_____ Н.Ю.Рекова, д-р екон. наук, доцент

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту
протокол № 1-08/19 від 28.08.2019 р.

Голова Вченої ради факультету:

_____ Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Зараз актуальність обліку і контролю витрат відбивається декількома аспектами. Будь-яка ділова активність підприємства обумовлена витратами і націлена на отримання позитивного фінансового результату. Можливості досягнення стратегічної мети підприємницької діяльності, перспективи розвитку підприємства і підвищення конкурентоспроможності обмежені витратами. Оцінені в натуральній і грошовій формі спожиті сировинні, матеріальні, трудові і інші ресурси є витратами. Цей показник відбиває ефективне використання виробничого потенціалу. Проблема необґрунтованого і неконтрольованого їх росту вимагає впровадження комплексного підходу по управлінню витратами.

Варто відмитити, що в умовах подальшої інтеграції економіки України у світовий економічний простір та відповідно прийнятої стратегії сталого розвитку "Україна 2020" першочергового значення набувають дослідження напрямів оптимізації витрат для вдалого функціонування підприємств різних форм власності. У зв'язку з цим дедалі більшої актуальності набуває проблема зниження витрат підприємств та їх моніторинг. Існування ефективної системи управління витратами, яка забезпечить захист підприємства від загроз банкрутства є однією із найважливіших умов забезпечення сталого розвитку підприємства та формування позитивних результатів його фінансової діяльності. Саме тому останнім часом у процесі пошуку резервів зниження собівартості продукції усе більшу зацікавленість підприємств викликає аспекти впровадження закордонного досвіду оцінки, управління та корегування витрат.

У зв'язку з цим важливо розуміти декілька важливих моментів:

по-перше, освоєння методології та методів управління витратами та ціноутворення дозволяє аналітику давати оцінку в кількісному і якісному визначенні всіх витрат діяльності підприємства і з'ясувати можливості їх зниження, встановити ціну на продукцію, на підставі їх аналізу розробити програму оптимізації ресурсів; саме тому в рамках освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «051 Економіка» навчальна дисципліна «Управління витратами та ціноутворення» передусім вивченню дисципліни «Підприємництво та бізнес-культура», переддипломної практики і дипломної роботі;

по-друге, світовий і вітчизняний досвід доводять, що ефективно використання методів управління витратами та ціноутворення потребує не лише правильного розуміння їх суті, але й глибокого вивчення методології, яку необхідно застосовувати для визначення, порівняння та обґрунтування ефективних управлінських рішень, що дозволяє здійснювати вибір і приймати оптимальне рішення в умовах обмеженості ресурсів.

З огляду на сказане дисципліна «Управління витратами та ціноутворення» присвячена питанням управління витратами та формування обґрунтованих цін згідно з існуючим законодавством в умовах розвитку ринкової економіки, засвоєння досвіду в Україні та в інших країнах з подальшим його використанням для обґрунтування оптимальних господарських рішень ціноутворення, процесів прогнозування і поточного планування витрат та формування системи ціноутворення, обґрунтування взаємозв'язку між витратами та якістю продукції, ролі ризиків при управлінні ресурсами і витратами та заходів їх подолання і на цій основі сформувані конкретні оптимальні методи ціноутворення.

1.2. Мета дисципліни – формування когнітивних, афективних та моторних компетентностей в сфері вивчення і пояснення принципів, методів і засобів управління витратами та ціноутворення, засвоєння існуючого досвіду в Україні та в інших країнах методів обліку, планування та управління, що дає можливість набуття навичок застосування цих компетентностей у професійній діяльності для вирішення практичних задач.

1.3. Завдання дисципліни:

- опанування термінологічного апарату, вивчення і засвоєння основних аспектів концепції та методів управління витратами та ціноутворення, насамперед класифікаційні ознаки витрат, принципи їх формування, контролю, у т.ч. за місцями виникнення та центрами відповідальності;
- оволодіння аналітичними навичками, інструментарієм, потрібними для формулювання напрямів раціонального використання витрат з ціллю підвищенню ефективності виробництва, а також набуття навичок володіти методами оцінювання витрат та засобами прийняття управлінських рішень з розробки бюджетів витрат;
- з'ясування найважливіших проблем прогнозування, планування, нормування, обліку, аналізу і регулювання витрат для вирішення практичних задач; формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань доцільності конкретних витрат, пояснення змісту відповідної проблематики, пов'язаної з оцінюванням витрат та способів ціноутворення в колі фахівців та нефахівців;
- формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості механізмів формування витрат у світі, в різних сферах господарювання, на підприємствах; забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, тенденції основних аспектів концепції та методів управління витратами та ціноутворення на різних ієрархічних рівнях, у т.ч. робити прогнози щодо можливостей і доцільності витрат в різних галузях національної економіки і конкретних суб'єктів господарювання.

1.4. Передумови для вивчення дисципліни «Управління витратами та ціноутворення»: вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Управлінський облік», «Проектний аналіз», «Планування і контроль на підприємстві» та «Потенціал і розвиток підприємства».

1.5. Мова викладання: українська

1.6. Обсяг навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» та його розподіл за видами навчальних занять:

- *денна* форма навчання:

загальний обсяг навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» становить 150 годин / 5,0 кредити, зокрема:

1) лекції – 45 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота студентів – 75 годин;

- *денна прискорена* форма навчання:

загальний обсяг навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» становить 150 годин / 5,0 кредити, зокрема:

1) лекції – 30 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота студентів – 90 годин;

- *заочна* форма навчання:

загальний обсяг навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» становить 150 годин / 5,0 кредити, зокрема:

1) лекції – 8 годин, практичні (семінарські) – 0 годин, самостійна робота студентів – 142 годин;

- *заочна прискорена* форма навчання:

загальний обсяг навчальної дисципліни «Управління витратами та ціноутворення» становить 150 годин / 5,0 кредити, зокрема:

1) лекції – 8 годин, практичні (семінарські) – 0 годин, самостійна робота студентів – 142 годин;

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання.

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері:

студент здатний ставити загальні та конкретні цілі, задачі щодо раціонального використання витрат з ціллю підвищенню ефективності виробництва;

студент здатний продемонструвати знання про закономірності формування витрат після встановлення їх видів і розуміння основних процедур та принципів розрахунку та обліку витрат на виробництво та реалізацію, а також калькуляцію собівартості продукції, аспектів та інструментарію систем управління витратами та ціноутворення, їх змісту та місця у загальній системі управління підприємством;

студент здатний продемонструвати знання та уміння щодо

обґрунтування доцільності впровадження певних систем управління витратами та ціноутворення з врахуванням чинного законодавства для оптимізації їх рівня; студент здатний визначати набір методичних принципів, які визначають різні аспекти аналізу витрат, користуватися методами прогнозування, планування, нормування, обліку, аналізу і регулювання витрат для вирішення практичних задач обґрунтування господарських рішень;

в афективній сфері:

студент здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо особливостей впровадження систем управління витратами та ціноутворення, а також дій фахівців підприємства по забезпеченню впровадження оптимальних систем управління витратами та ціноутворення на конкретних прикладах та дискутувати у професійному середовищі з питань обґрунтованості впровадження конкретних програм управління витратами;

студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики;

у психомоторній сфері:

студент здатний самостійно здійснювати аналіз витрат та калькулювання витрат і відслідковувати та прогнозувати тенденції їх змін;

студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунку витрат в умовах існуючих планів і систем управління витратами та ціноутворення;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації пробілів у засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти рішень щодо планування витрат та звітувати про виконання індивідуальних розрахункових завдань щодо управління витратами та ціноутворення.

Формулювання спеціальних результатів із їх розподілом за темами представлені нижче:

Тема	Зміст програмного результату навчання
<p>1 Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві</p>	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання про управління витратами та ціноутворення як методологію та навчальну дисципліну, сформулювати його суть, мету та завдання; • студент здатний надати загальну характеристику витрат, продемонструвати розуміння ролі і значення управління витратами в сучасних умовах ринкової економіки, • студент здатний сформулювати функції витрат, причинно-наслідкові зв'язки між витратами і їх чинниками, означити чинники, які впливають на витрати підприємства; • студент здатний сформулювати суть і особливостей формування системи стратегічного та оперативного управління витратами підприємств в загальних термінах, а також розуміння сутності обліку та аналізу витрат на закордонних та вітчизняних підприємствах, їх контролю, плануванню та управлінню; • студент здатний продемонструвати розуміння економічної суті витрат в аспектах фінансового, ресурсного і облікового підходів аналізу та управління відповідно до законодавства України, <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні складних та суперечливих випадків управління витратами в сучасних умовах ринкової економіки, зокрема у контексті сталого розвитку і еколого-соціальних аспектах проектування, аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; • студент здатний надати рекомендації щодо вибору методу калькуляції та побудови статей калькуляції на підприємстві для прогнозного обчислення собівартості виробів на етапах їх розробки, формування витрат по місцях і центрах відповідальності <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання основних елементів побудови алгоритмів щодо калькулювання, елементного складу кошторису; описати основні статті калькулювання; • студент здатний побудувати кошторис витрат та скласти калькуляцію собівартості та визначити їх значення як інструментів обліку і оптимізації витрат в загальній системі управління витрат суб'єктів господарювання,
<p>2. Система управління витратами на підприємстві</p>	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння управління витратами як засобу впливу на фінансові результати і умову досягнення економічної сталості та конкурентних переваг; • студент здатний продемонструвати знання про методи управління витратами в сучасній світовій практиці; • студент здатний продемонструвати знання, які дозволяють менеджерам обрати інструменти контролю витрат в системі обліку і аналізу витрат на підприємстві, сформулювати напрями підвищення ефективності управління витратами, а також джерела і чинники зниження собівартості; • студент здатний продемонструвати знання про основні та альтернативні варіанти проекту;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні складних та суперечливих випадків вибору методів управління витратами в ході реалізації стратегії підприємства, аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, стосовно питань та проблем контролю над витратами в системі обліку і аналізу витрат на підприємстві, зокрема у контексті сталого розвитку, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; • студент здатний ідентифікувати суть, завдання прогнозування витрат, особливості застосування інструментів бюджетування і планування собівартості; • студент здатний аргументувати власну думку щодо поведінки витрат від зміни обсягів виробництва (продажів) та чутливості прибутку <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний побудувати модель «витрати - випуск-прибуток» (CVP), розробити алгоритм управління витратами методом CVP - аналізу
<p>3. Особливості стратегічного управління витратами на підприємстві. Формування комплексної системи управління витратами на підприємстві в рамках стратегії підприємства</p>	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння сутності загальної системи управління витратами як складової системи стратегічного управління на підприємстві; сформулювати рівні управління витратами в ході реалізації стратегії підприємства; • студент здатний продемонструвати знання про застосування SWOT - аналізу в системі стратегічного управління витратами у рамках антикризового управління підприємством, сформулювати; • студент здатний продемонструвати розуміння сутності етапів та робіт стратегічного управління витратами на підприємстві <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні складних та суперечливих випадків вибору методів управління витратами поклад від фінансового положення і типу стратегічного управління на підприємстві, аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний побудувати схеми SWOT - аналізу в системі стратегічного управління витратами у рамках антикризового управління підприємством, схеми бізнес-процесів управління витратами суб'єктів господарювання;
<p>4 Аналіз інвестиційних витрат для ухвалення довгострокових рішень</p>	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння формування ефективної системи управління інвестиційними витратами на підприємстві як елементу комплексної стратегічної системи управління витратами на підприємстві; • студент здатний пояснити поняття капітальних витрат інвестиційних проектів, особливості аналізу структури і величини проектних витрат, а також рівня їх впливу на здійснюваність проекту; • студент здатний пояснити суть і форми інвестицій, вартості грошів в часі, поняття альтернативної вартості та її використання у проектному аналізі

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дати детальну оцінку наявних витрат, вибрати і обґрунтувати найефективніший, узагальнити інформацію, необхідну для прийняття рішення про інвестування; • студент здатний брати участь у колективному обговоренні складних та суперечливих випадків управління вартістю проекту на основі витрат <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний побудувати схеми бізнес-процесів витрат на усіх етапах життєвого циклу проекту, елементарні схеми бізнес-процесів управління вартістю проекту на основі витрат для прийняття рішення про доцільність реалізації проекту; • студент здатний модифікувати елементарні схеми управління витратами для найефективного здійснення проекту
<p>5 Управління ціною та ціноутворення на підприємстві</p>	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний сформулювати сутність, склад і структуру ціни продукції підприємства, функції ціни, надати інформацію про цінову стратегію, трансфертне ціноутворення у внутрішніх розрахунках підрозділів, нормативно-параметричні методи ціноутворення, ціни зовнішньоекономічної діяльності підприємства; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння методології визначення ціни на продукцію підприємства, сформулювати засади ціноутворення і формування цінової політики підприємства, а також витратні методи ціноутворення на підприємстві; • студент здатний пояснити суть визначення ціни реалізації на основі врахування поточної ринкової кон'юнктури, <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити нефахівцю особливості управління цінами на різних стадіях життєвого циклу товару на ринку; • студент здатний брати участь у колективному обговоренні складних та суперечливих випадків ціноутворення, зокрема здатний обґрунтувати вибір нормативно-параметричних та витратних методів ціноутворення; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити нефахівцю особливості формування цінової політики підприємства; • студент здатний пояснити нефахівцю особливості обрання цінової стратегії та формування ціни продукції підприємства; • здатний обґрунтувати вибір ціни реалізації на основі врахування поточної ринкової кон'юнктури <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний скласти документацію (опросний лист) для аналітичної оцінки проекту, у т.ч. для визначення внутрішніх факторів впливу на проект (рівня кваліфікації персоналу, притягнутого до проведення проекту, менеджменту організації, що здійснює проект, та ін.), студент здатний надати графічне зображення грошових потоків

III ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна, денна прискорена форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 - Теоретичні основи і методичний інструментарій системи управління витратами підприємств						
1.	Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві	50	14	6		30
2.	Система управління витратами на підприємстві	42	8	6		28
Змістовий модуль 2 - Теоретичні основи і методичний інструментарій системи стратегічного управління витратами та ціноутворення на підприємстві						
3.	Особливості стратегічного управління витратами на підприємстві. Формування комплексної системи управління витратами на підприємстві в рамках стратегії підприємства	14	2	2		10
4.	Аналіз інвестиційних витрат для ухвалення довгострокових рішень	8	2			6
5.	Управління ціною та ціноутворення на підприємстві	36	10	4		22
Усього годин		150	45	30	0	75

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (заочна, заочна прискорена форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 - Теоретичні основи і методичний інструментарій системи управління витратами підприємств						
1.	Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві	50	2	0		48
2.	Система управління витратами на підприємстві	42	2	0		40
Змістовий модуль 2 - Теоретичні основи і методичний інструментарій системи стратегічного управління витратами та ціноутворення на підприємстві						
3.	Особливості стратегічного управління витратами на підприємстві. Формування комплексної системи управління витратами на підприємстві в рамках стратегії підприємства	14	1,5	0		12,5
4.	Аналіз інвестиційних витрат для ухвалення довгострокових рішень	8	0,5			7,5
5.	Управління ціною та ціноутворення на підприємстві	36	2	0		34
Усього годин		150	8	0	0	142

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

3.2. Тематика практичних занять

для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема заняття
1.	Тема 1. Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві. Витрати: загальна характеристика, економічна суть в аспектах фінансового, ресурсного і облікового підходів аналізу та управління (2 год.)
2.	Тема 1. Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві. Калькуляція собівартості продукції як інструмент обліку і оптимізації витрат в загальній системі управління витратами. (2 год.)
3.	Тема 1. Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві. Алгоритм проведення аналізу витрат на підприємстві. Бюджетування як інструмент контролю витрат (2 год.)
4.	Тема 2. Система управління витратами на підприємстві. Методи управління витратами в сучасній світовій практиці(2 год.)
5.	Тема 2. Система управління витратами на підприємстві. Вибір методів управління витратами в ході реалізації стратегії підприємства. Підходи і методи формування гнучкої системи управління витратами на підприємстві (2 год.)
6.	Тема 2. Система управління витратами на підприємстві. Модель «витрати - випуск-прибуток» (CVP): поняття, підходи побудови і проведення CVP - аналізу. (2 год.)
7.	Модульний контроль №1
8.	Тема 3. Особливості стратегічного управління витратами на підприємстві. Формування комплексної системи управління витратами на підприємстві в рамках стратегії підприємства. Застосування SWOT - аналізу в системі стратегічного управління витратами у рамках антикризового управління підприємством (2 год.)
9.	Тема 5. Управління ціною та ціноутворення на підприємстві (4 год.)
10.	Модульний контроль №2
11.	Контрольна робота/Тестування в системі "Moodle"

для студентів заочної форми навчання - не передбачено навчальним планом

3.3. Перелік індивідуальних завдань

для студентів денної форми навчання

Змістовий модуль 1

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1.	1. Загальна характеристика витрат, особливості їх обліку і аналізу на підприємстві. Система управління витратами на підприємстві.	Підготовка презентації, доповіді на конференції, наукової статті за обраною тематикою

Змістовий модуль 2

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
2.	Аналіз інвестиційних витрат для ухвалення довгострокових рішень. Управління ціною та ціноутворення на підприємстві	Підготовка презентації, доповіді на конференції, наукової статті за обраною тематикою

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів денної форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	<i>min</i>	<i>max</i> балів	Характеристика критеріїв досягнення результату навчання для отримання максимальної кількості балів
1.	Аудиторна робота студента. Контроль поточної роботи на практичних заняттях.	11	16	Аудиторна робота студента оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль - усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, перевірка конспектів (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, передусім, понятійні, тестові та розрахункові завдання, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації. Аудиторна робота студента оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль - усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, перевірка конспектів (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи
2.	Індивідуальне завдання №1	4	14	Виконання наукової роботи: підготовка доповіді за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях (4 бали), підготовка за темою дисципліни тез доповідей, статті, роботи на конкурс, виступ з доповіддю на конференції (максимум 10 балів). Студент здатний підготувати презентацію за обраною темою і виступити з доповіддю на практичних заняттях, підготувати тези доповідей, статтю, роботу на конкурс, презентацію, виступ з доповіддю на конференції і на практичних заняттях.
3.	Модульна контрольна робота №1	7	15	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1 Контрольна робота № 1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин та містить понятійні, тестові та розрахункові завдання за темами
4.	Модульна контрольна робота №2	7	15	Студент виконав тестові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання що відповідають програмним результатам навчання щодо питань змістового модуля №2
5.	Письмовий екзамєн (залік) (Контрольна робота; підсумкове тестування) в системі "Moodle" проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин та містить понятійні, тестові та розрахункові завдання за темами 1-16	25	40	Студент виконав тестові та розрахункові завдання контрольної роботи, в системі "Moodle", що відповідають програмним результатам навчання дисципліни
Поточний контроль		55	100	-
Підсумковий контроль		55	100	Студент виконав тестові та розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		55	100	-

4.2. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально та в системі Moodle	40	Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
2	Письмовий екзамен (залік)	60	Студент виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

4.3. Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
<p>Когнітивні:</p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання і розуміння основних процедур оцінювання витрат; студент здатний продемонструвати знання і розуміння оцінювання витрат 	75-89% - студент припускається суттєвих помилок у описі суті та класифікації витрат, методів їх оцінки, недостатньо повно визначає зміст обліку, управління, оцінювання витрат та ціноутворення для різних суб'єктів
	60-74% - студент некоректно визначає критерії прийняття проектних рішень та робить суттєві помилки у змісті напрямів, механізмів управління витратами, процедур оцінювання витрат і їх обліку, методів управління витратами та ціноутворення, припускається помилок при оцінюванні витрат, присукається помилок у визначенні методів обліку, управління, оцінювання витрат та ціноутворення, припускається помилок при визначенні калькуляції собівартості
	менше 60% - студент не може обґрунтувати вибір обліку, управління, оцінювання витрат та ціноутворення, не може самостійно визначити калькуляцію собівартості; не має уяви про методи оцінювання витрат
<p>Афективні:</p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі; студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики 	75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо методів управління витратами та ціноутворення в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні фахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики оцінки, обліку та управління витратами та ціноутворення
	менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, до консультування з проблемних питань

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
	виконання індивідуальних завдань, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем; виявляє зневагу до етики навчального процесу та ін.
Психомоторні: • студент здатний самостійно працювати, розробляти варіанти рішень звітувати про них. • студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунків при оцінюванні витрат • студент здатний контролювати результати власних зусиль та коригувати ці зусилля	75-89% - студент припускається певних помилок у стандартних методичних підходах методів управління витратами та ціноутворення та відчуває ускладнення при їх модифікації за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації
	60-74% - студент відчуває ускладнення при модифікації стандартних методичних підходів до управління витратами та ціноутворення за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації
	менше 60% - студент нездатний самостійно здійснювати скласти калькуляцію і кошторис витрат, виконувати індивідуальні завдання щодо обрання методів управління витратами та ціноутворення, проявляє ознаки академічної не добросовісності при підготовці індивідуальних завдань при оцінювання витрат та виконанні контрольних робіт, не сформовані навички самооцінки результатів навчання і навичок міжособистісної комунікації з прийняття допомоги з виправлення ситуації

V ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на практичних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та положеннями систем управління витратами та ціноутворення; оцінювання аргументованості звіту про розбір ситуаційних завдань; оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> письмовий звіт про виконання індивідуального завдання; оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
3.	Модульні контрольні роботи	<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання; ситуаційні завдання
	Підсумковий контроль	<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання; ситуаційні завдання

VI РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основна література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Закон України «Про ціни та ціноутворення». Відомості Верховної Ради України. 21 червня 2012р. №5007-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/go/5007-17
3. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності. Затверджено Наказом Міністерства економіки України 02.03.10 № 226 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME02094.html.
4. Методичні рекомендації по формуванню собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості. Затверджено наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373. Державне підприємство "Державний інститут комплексних техніко-економічних досліджень" Міністерства промислової політики України. Київ, 2007. 321 с.
5. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку №16 "Витрати": затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 зі змінами і доповненнями № 353, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2.11.1999 р. за № 750/4043. URL: zakon.rada.gov.ua/go/z0750-99.
6. Латишева О.В. Управління витратами та ціноутворення : теорія та практика: підручник. Краматорськ: ДДМА, 2018. 375 с.

6.2. Допоміжна література

7. Андрющенко І.С. Управління витратами операційної діяльності підприємств ресторанного господарства: автореф. дис. ...канд. екон. наук: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами .Харківський держ. ун-т харч. та торгівлі. Харків, 2016. 23 с. URL: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1033/1/%D1%80%D0%B5%D0%BF.%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%8E%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана.
8. Біла О. Г., Боднарюк І. Л., Мединська Т. В. Управління витратами підприємства: теорія та практика: монографія. Львів: Вид-во: ЛКА. 2012. 200 с.
9. Волкова М. В. Конспект лекцій з дисципліни «Ціноутворення». Харків.

- нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ. 2015. 130 с.
10. Гречко А.В. Теоретико-методичні засади управління витратами підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. Вип. 18. 2016. С. 183-192. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/viewFile/59618/87912> – Назва з екрана.
 11. Дороженко Л.І. Сучасні методи обліку витрат у контексті зарубіжного досвіду. Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. 2014. № 2. С. 72-76.
 12. Коваленко О.О. Управління витратами: курс лекцій. ДДМА. Краматорськ. 2017. с.89. URL: http://www.dgma.donetsk.ua/metod/uo/vedp/%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%81%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf

6.3. Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua/
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт MDOffice. URL: <https://www.mdoffice.com.ua/ru/ain.html>.
5. Офіційний портал Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
6. Платформа дистанційної освіти ДДМА в системі "Moodle". Офіційний портал ДДМА. URL: <http://moodle.dgma.donetsk.ua/?lang=ru>